

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 202/2023-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Ivana Fiačana** o dôvodoch jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2782/2022 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivan Fiačan **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 2782/2022.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie

1. Ivan Fiačan ako zastupujúci sudca za vylúčeného sudcu III. senátu ústavného súdu listom z 22. marca 2023 podľa § 50 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil predsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2782/2022.
2. Pokynom podpredsedu ústavného súdu z 30. marca 2023 bolo oznámenie podľa čl. IV bodu 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde do IV. senátu ústavného súdu.
3. Z oznámenia vyplýva, že vec vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2782/2022 bola pridelená do III. senátu ústavného súdu. Sudca III. senátu ústavného súdu Martin Vernarský bol vylúčený z konania a rozhodovania v danej veci. V zmysle rozvrhu práce vylúčeného sudcu Martina

Vernarského zastupuje sudca Ivan Fiačan, ktorý po preštudovaní spisu zistil, že sú tu okolnosti, ktoré môžu zakladať jeho vylúčenie z konania a rozhodovania v danej veci, a to pre pomer k právnenému zástupcovi sťažovateľky. Predmetom konania je pritom rozhodovanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej [REDAKOVANÉ], ktorá namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 32 D 21/2021-273 z 12. septembra 2022.

4. Sudca Ivan Fiačan oznámil, že v predmetnej veci môžu vzniknúť objektívne pochybnosti o jeho nezaujatosti. Uviedol, že právneho zástupcu sťažovateľky osobne pozná, pričom uvádza, že medzi sebou majú „*vysoko nadštandardné priateľské vzťahy*“. S právnym zástupcom sťažovateľky pôsobil v rokoch 2010 – 2013 v predsedníctve Slovenskej advokátskej komory, neskôr autorsky spolupracovali na komentári k zákonu o advokácii a advokátskej tarife. Naposledy s ním úzko spolupracoval pri vydaní knižnej publikácie Ústavný súd Slovenskej republiky (1993 – 2003); Ústavné súdnictvo v premenách času, ktorú vydal ústavný súd. S právnym zástupcom sťažovateľky sa v minulosti občasne navštevovali. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa v tejto veci cíti byť subjektívne zaujatý. Rovnako sú podľa jeho názoru dané objektívne dôvody na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania v tejto veci. Pomer k samotnej veci, ktorá je predmetom konania pred ústavným súdom, a k účastníkom konania nemá žiadny.

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde dôvody vylúčenia podľa odseku 1 alebo odseku 2 oznámi sudca ústavného súdu bezodkladne predsedovi ústavného súdu.

7. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu môže sám vyhlásiť svoju zaujatosť vo veci; musí tak urobiť písomne bezodkladne a uviesť jej dôvody.

8. Podľa čl. IV bodu 1 písm. d) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje štvrtý senát, ak ide o sudcov tretieho senátu.

9. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek

tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

10. Námietkový senát ústavného súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2782/2022 a dôvodov uvedených vo vyhlásení zastupujúceho sudcu III. senátu ústavného súdu Ivana Fiačana dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o predmetnej veci.

11. Ústavný súd vzal zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Ivan Fiačan vo svojom oznámení výslovne vyhlásil aj subjektívnu zaujatosť (podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde) a oznámil aj možné objektívne dôvody svojho vylúčenia (§ 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

12. Formulačný rozdiel medzi týmito ustanoveniami zákona o ústavnom súde možno vidieť v subjektívnom postoji sudcu – ak si je vedomý existencie dôvodu vylúčenia, ale jeho intenzitu nepovažuje za dostatočnú, učiní oznámenie podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde, ak sa so zisteným dôvodom vylúčenia vnútorne stotožní, vyhlási svoju subjektívnu zaujatosť podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj MACEJKOVÁ, I., BÁRÁNY, E., BARICOVÁ, J., FIAČAN, I., HOLLÄNDER, P., SVÁK, J. a kolektív. *Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár*. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020, s. 289.).

13. Ústavný súd prihliadol na subjektívne vyhlásenie zaujatosti sudcu Ivana Fiačana (§ 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd tiež zastáva názor, že naznačený vzťah medzi sudcom ústavného súdu Ivanom Fiačanom a právnym zástupcom sťažovateľky, ktorý označil ako vysoko nadštandardný priateľský vzťah, pričom je zároveň daná opakovaná profesionálna spolupráca, je dostačujúci na vznik pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu Ivana Fiačana v danej veci.

14. Ústavný súd tak vzhľadom na uvedené konštatuje, že v tomto prípade sú naplnené podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ako aj podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu Ivana Fiačana z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2782/2022, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

15. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

16. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. apríla 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu